

Ärende: VN/558/2022

Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som omorganiserar den offentliga arbetskrafts- och företags servicen

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Motiveringstexten saknas på svenska vilket innebär att de svenskspråkiga remissinstanserna inte har samma utgångsläge som de finskspråkiga.

En konsekvensanalys saknas över hur väl språket beaktas i nuvarande lagstiftning och vilka konsekvenserna blir i den nya lagstiftningen. Det vore därtill mycket viktigt att utreda hur lagen i praktiken utfallit i nuläget. Ett allmänt problem som även uppmärksammas i nationalspråksstrategin (Statsrådets principbeslut december 2021) är att varken statliga eller regionala myndigheter insamlar information som berör den svenskspråkiga arbetsmarknaden. Denna information behövs för att kunna dimensionera utbildning och fortbildning av svenskspråkig arbetskraft så att de svarar på behovet av svenskspråkig arbetskraft på arbetsmarknaden.

Det vore viktigt att den offentliga sektorn; såväl staten som kommuner, skulle rikta resurser till att utveckla svenskspråkiga och tvåspråkiga integrationsstigar och modeller. Myndigheternas skyldighet att erbjuda båda nationalspråken som integrationspråk bör vara tydlig i all offentlig information och handledning.

Folktinget framhåller också att alla reformen från första början bör utformas så att tjänster och information konkret fungerar på både svenska och finska. Detta bör även gälla digitala tjänster. Språkkunskaper i båda nationalspråken är därför viktiga och det bör också förutsättas att kommunerna försäkras sig om att det finns tillräckligt med personal i kontaktytan till kunder som har utmärkta kunskaper i svenska.

Folktinget framhåller att nationalspråkstrategins åtgärdsförslag som berör arbetskraft, sysselsättning, utbildning och integration av invandrare bör beaktas då denna lag stiftas.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Motiveringstexten saknas på svenska vilket innebär att de svenskspråkiga remissinstanserna inte har samma utgångsläge som de finskspråkiga

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Motiveringstexten saknas på svenska vilket innebär att de svenskspråkiga remissinstanserna inte har samma utgångsläge som de finskspråkiga

Viktigt är att kunden har rätt att få service på eget språk oberoende av om kommunen är enspråkig eller tvåspråkig. Detta är viktigt för att de språkliga rättigheterna i fråga om arbetskraftstjänster inte ska försvagas då uppgifter överförs från statliga myndigheter till kommunala. Denna skyldighet som tillkommer kommuner bör även skrivas in i lagen.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Motiveringstexten saknas på svenska vilket innebär att de svenskspråkiga remissinstanserna inte har samma utgångsläge som de finskspråkiga

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Motiveringstexten saknas på svenska vilket innebär att de svenskspråkiga remissinstanserna inte har samma utgångsläge som de finskspråkiga

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

Motiveringstexten saknas på svenska vilket innebär att de svenskspråkiga remissinstanserna inte har samma utgångsläge som de finskspråkiga

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Motiveringstexten saknas på svenska vilket innebär att de svenskspråkiga remissinstanserna inte har samma utgångsläge som de finskspråkiga

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Motiveringstexten saknas på svenska vilket innebär att de svenskspråkiga remissinstanserna inte har samma utgångsläge som de finskspråkiga

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)**
- **palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys**

I §8 stadgas om språkliga rättigheter. I paragrafen konstateras kundens rätt att få service på svenska eller finska och hänvisas till språklagen. För att förtydliga myndighetens ansvar bör det till paragrafen tilläggas vad språklagen stadgar om myndighetens skyldighet att självmant erbjuda svensk- och finskspråkiga service på eget språk utan att man kräver det (Språklagen 423/2003, 5 kapitlet § 23). Myndighetens skyldighet beträffande de språkliga skyldigheterna bör med andra ord förtydligas i paragrafen.

Positivt är att det bestäms att kunden av språkliga skäl har rätt att vända sig till en annan kommun än den egna. Dock bör här betonas att kundens hemkommun inte kan avsäga sig ansvaret för kundens rätt till lagstadgade tjänster på eget språk genom att hänvisa kunden till en annan kommun, utan den egna kommunen bör försäkra sig om att kundens språkliga rättighet till service på finska eller svenska garanteras, antingen i den egna kommunen och sysselsättningsområdet eller i en annan kommun eller sysselsättningsområde. Ansvaret att se till att servicen erbjuds ankommer på kommunen, inte på kunden. Detta kunde förtydligas i lagen.

För att tjänsterna ska fungera på svenska och för att uppnå samma slutresultat på både finska och svenska, kan det vara nödvändigt att skapa servicekedjor för de svenskspråkiga tjänsterna som skiljer sig från de finska. Särlösningar bör med andra ord vara möjliga. T.ex. i huvudstadsregionen är det ändamålsenligt att de svenskspråkiga arbetskrafts- och sysselsättningstjänster organiseras i samarbete mellan städerna för att uppnå ett tillräckligt stort kundunderlag. Städerna bör ha en skyldighet att utveckla servicekedjorna och tjänsterna samtidigt som den finskspråkiga verksamheten utvecklas. De tvåspråkiga kommunerna bör också i sin verksamhet visa att tjänsterna erbjuds likvärdigt på svenska och finska.

Under kommunförsöket fungerade servicen på svenska bristfälligt i huvudstadsregionens städer eftersom städerna inte från början ställde som mål att utveckla servicen på svenska parallellt med den finska och de finskspråkiga stödfunktionerna ofta saknar svensktalande personal och därför inte i praktiken erbjuder svenskspråkig service.

I ikraftträdelselagen 4 § stadgas om undantag gällande kravet på 20 000 invånare i ett sysselsättningsområde för att trygga de språkliga rättigheterna. Ett sysselsättningsområde kan underskrida 20 000 men bestå av minst 17 000 invånare för att trygga de språkliga rättigheterna. Detta undantag bör även skrivas in i lagens 2 kapitel.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

§ 2 Det är bra att språket ingår som en faktor som följs upp och utvärderas av arbets- och näringsministeriet. Prognoser och utvärderingar som berör den svenskspråkiga arbetskraften saknas idag. Det är viktigt att data och information även insamlas skilt för den finsk- och svenskspråkiga befolkningen så att man kan anpassa utbildningsresurser och särskilda åtgärder enligt behov. Detta betonas även i statsrådets nationalspråksstrategi.

§3 I förordningen bör även framgå att delegationen bör främja sysselsättningssituationen och åtgärda brister och utveckla tjänster på båda nationalspråken

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

I denna utvärdering bör data och info insamlas med beaktande av olika språkgrupper

Luvussa 5 säädettäisiin työväilyksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

I utformningen av tjänster, rådgivning, handledning och karriärstyrning bör de språkliga rättigheterna iaktas och tjänsterna erbjudas på båda nationalspråken

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Rätten till integration på båda nationalspråken bör ses som en självklarhet. I samband med kommunförsöken har det ändå visat sig att det finns invandrare som upprepade gånger önskat att integreras på svenska men inte har hörsammats. Såväl information om, som rätten till integration på svenska bör erbjudas den som integreras i Finland i ett så tidigt skede som möjligt. Ifråga om integration på svenska är det viktigt att komma ihåg att det ofta skapas regionala framom kommunala lösningar och att integrationsfrågan därmed överskrider kommungränserna. Den svenska integrationsstigen är speciellt sårbar när alla parter som är involverade i det multiprofessionella nätverket som är en del av kommunförsöken också bör ha information om den svenska integrationsstigen.

Den svenska integrationsutbildningen genomförs ofta som frivilliga studier. I och med införandet av den nya kundservicemodellen, eller den så kallade nordiska sysselsättningsmodellen, kommer majoriteten av de som integreras på svenska förutsättas söka 0-4 arbetsplatser månatligen samtidigt som de genomgår en integrationsutbildning. Detta försätter dem i en ojämlig position eftersom motsvarande inte krävs av de som integreras via en arbetskraftspolitisk integrationsutbildning. Att behandla samma målgrupp olika beroende på vilken form av integrationsutbildning de tar del av skapar inte jämlika förutsättningar för integrationen.

Webbaserad integrationsutbildning ses ofta som ett sätt att erbjuda arbetskraftspolitisk integrationsutbildning på svenska. Webbutbildningar är ett bra komplement till integrationsutbildningarna och en möjlighet som ger flexibla arrangemang. Webbaserade utbildningar kan ändå inte vara det enda alternativet, eftersom de inte är lämpliga för hela målgruppen. Enligt Folktinget kan inte en webbaserad utbildning vara det enda svaret på behovet av integrationsutbildningar på svenska och hur man gör integration på svenska tillgänglig oberoende boningsort. En viktig del av integrationsprocessen är den sociala inklusionen, vilken lätt faller bort om en nyanländ endast deltar i en webbaserad integrationsutbildning.

Integrationstutbildningen på svenska sker ofta i den fria bildningens regi. Det ger en viss flexibilitet så att undervisningen kan ordnas så den motsvarar målgruppens behov och fördelen är att det ofta är fråga om rätt små undervisningsgrupper. Folktinget ser det som viktigt att de utbildningar som erbjuds nyanlända och migranter är avgiftsfria. För att den fria bildningen ska kunna erbjuda avgiftsfria utbildningar bör finansieringen vara hundra procentigt statligt finansierad, oavsett om den är nämnd i integrationsplanen eller inte.

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisveloitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

Serviceplattformen bör vara uppbyggd i både en finsk- och svensk språkversion och fungera likvärdigt på båda språken

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Folktinget ser att de redan existerande kommunförsöken är delvis problematiska ur en svensk synvinkel, då den svenska aspekten inte alltid tagits i beaktande inom ramen för dessa. Där det finns en tvåspråkig befolkning borde detta vara en självklarhet. Redan nu har det funnits utmaningar när TE-byråns sysselsättningstjänster överförts till kommunerna, bland annat har tjänsterna för högskoleutbildade arbetssökande inte fungerat tillfredsställande för svenskspråkiga. I enlighet med vår språklagstiftning ska servicen vara likvärdig oavsett nationalspråk och Folktingets erfarenhet är att tjänsterna fungerar bäst om de tas i beaktande redan i inledningsskedet när tjänsterna utvecklas. Att i efterhand skapa fungerande tvåspråkiga lösningar brukar både bli mer arbetsdrygt och kostsamt för den som ansvarar för tjänsterna

Folktinget betonar också att det är viktigt att de digitala tjänsterna, samt övriga tjänster utvecklas parallellt med de finskspråkiga tjänsterna. För att tjänsterna ska fungera likvärdigt på finska och svenska bör de språkliga rättigheterna beaktas redan i upphandlingen av tjänsterna. Digitala tjänster samt den information som kommunerna eller sysselsättningsområdena erbjuder bör erbjudas från första början då tjänsterna tas i bruk på både finska och svenska.

Gestrin Anna
Svenska Finlands folkting